

Companya

REVISTA DE LA DONA

SURT ELS DIES 1 I 15 DE CADA MES

Any I

N.º 7

1 de juliol del 1937

30
cèntims

Foto-muntatges
M. FRIEDFELD

Aquesta dona, de La Ràpita d'Alfacs, aprèn de pescar per a
mantenir els seus fillets quan el marit se n'hagi d'anar al front.

© Archivos Estatales, cultura.gob.es

ARCHIVOS
ESTATALES

LLUÍS DÍAZ

Un heroi, entre tants...

LA tarda és d'una dolcesa tota estival. Montjuïc s'enjoia amb els seus verds tendres, amb les seves avingudes florides, amb el seu cel mediterrani...

Passen parcelles enllaçades, infants joganers, colomins esverats... En l'aire vibra l'amor, la joia de viure, l'esperança...

Hom oblida la guerra. Però la guerra és. La veiem tot d'una, amb el seu seguici de sofrenes, d'odis, de mort...

En la frondositat dels arbres del parc barcelonès hi ha un hospital de sang, on els homes, clavats en un llit, pateixen, esperen, moren...

M'he atansat a qualsevol d'ells. Per què hauria triat? Tots són humils herois del poble que han ofrenat llurs vides per la llibertat, i ara... son ací, encadenats pel sofriment.

Lluís Díaz, un entre tants. Li diuen «el comandant». Per què «el comandant»? Tant se val! El que jo vull és comprendre el dolor humà, les vibracions humanes...

Lluís Díaz, un entre tants...

Em somriu amb aquella dolcesa juvenívola, amb aquell agraïment inconscient del que veu atansar-se un possible amic quan hom roman estacat a un jac, mentre al defora la primavera pessigolleja el món i fa les fulles tendres i commovedores, i els ocells xerrotejadors, i els homes enamorats.

Lluís Díaz, un flequer, fill de Madrid, un poc orgullós i un poc ingenu, content de la meua atenció.

Mentre parla em somriu.

Va ésser al front de Madrid, en sortir d'una trinxera per a anar a cercar municions. Feia estona que se li havien acabat i el tinent el comminava a sortir, però les granades petaven qui-sap-lo, i Lluís tenia por. Ho confessa ingenuament, honradament. A la fi va decidir-se. No havia fet encara deu passes quan la granada va caure-li a un metre escàs. Ell, esverat, no sapigué fugir. L'horripilant artefacte rodava fatalment devés ell. Se'l va sentir entre les cames sense adonar-se'n, i en tocar-li un peu va esclatar. Va esclatar, amb una flamarada i un soroll

esgarrifassos, i Lluís va sentir-se socarrimat, ofegat, defallent... Ja no va sentir res més fins que va trobar-se a l'hospital. Fou a Uclés, a la província de Cuenca.

Primera operació. El pobre xicot estava crivellat de metralla. Quan començava a millorar l'hagueren de treure a corre-cuita perquè arribaven nous ferits i no hi havia prou llits a l'hospital. El dugueren a València.

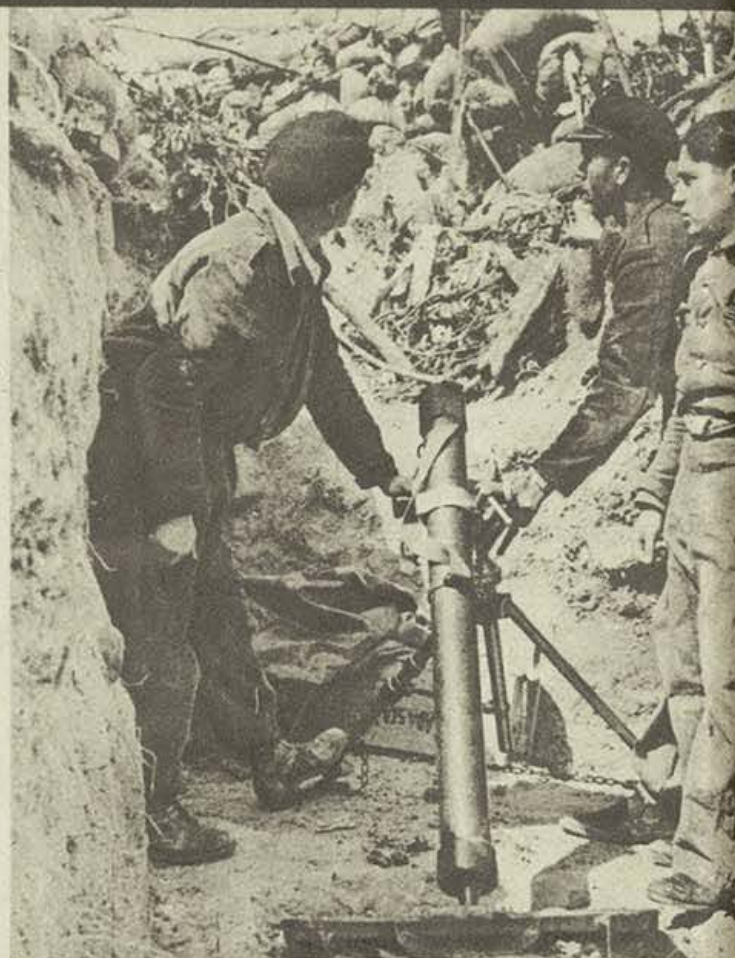
Segona operació. Mentre l'estavan operant, els avions feixistes deixaven anar les bombes per damunt la ciutat indefensa. En caigueren a l'hospital. Lluís les sentia petar allí mateix, mentre els cirurgians seguien llur tasca.

Aleshores el dugueren a Barcelona.

Tercera operació. Mai no acabaven de treure-li tota la metralla que duia dintre el cos. Se li va infectar una cama. Ell pensà que l'anava a perdre. Ja plorava aquell membre important, que serveix, entre altres coses, per a ballar xotis castissos amb una parella adient.

Fa sis mesos sencers que s'arrossega pels llits dels hospitals, però això no li fa perdre l'optimisme; m'ho diu somrient i esperançat, ara que ja es veu les dues cames salvades.

Afegeix que desitja tornar al front, defensar Madrid, contribuir en el que pugui a la independència ibèrica. Tota la seva família és a Madrid, i no volen abandonar-lo. «Ací hem de vèncer o morir —diu—. Quan hom veu que li envaeixen la terra que hom estima...!» Però Lluís tremola per la seva mare. La pobra dona ja és velleja i Lluís té por que, en arribar els avions, no pugui córrer a la recerca d'un refugi. «Si caigués —diu, preocupat—, podria trencar-se una cama o obrir-se el cap...» A Lluís no se li acut que les granades puguin tocar

aquell ésser estimat que vol romandre a Madrid costi el que costi. No: Lluís té confiança en els refugis, té confiança en els oficials, té confiança en la població civil... Els ulls li riu, li riu sempre, malgrat la coixera, malgrat l'absència d'éssers estimats...

—Quan arribi a Madrid —diu—, com abraçaré la meua germana! L'estimo tant...! I la pobra mare...—

Se li humitegen els ulls.

Heus ací l'anhel d'aquest xicot, ben simple, ben natural i també ben just. Estimar la família, estimar la terra, desitjar l'amor i la pau, defensar la pàtria... Viure i morir simplement, honradament... Ell, Lluís Díaz, un entre tants, és l'home en el qual jo crec i en el qual espero.

—A reveure, Lluís Díaz, i gràcies...—

Ell creu que aquest «gràcies» va adreçat a l'horeta de xerrada que hem tingut.

—Oh, de res —diu, complagut d'haver passat una estona i d'haver-se adonat que tot un diari volia parlar d'ell i publicar-li la fotografia. Però aquell «gràcies» meu no anava adreçat a la parla amical de Lluís Díaz: anava adreçat a la seva honrada, heroica i anònima defensa de la terra i de les llibertats del poble.

Aurora BERTRANA

En un mes, preparació de vint mil dones per a les indústries més relacionades amb la guerra.

En data propera es celebrarà a Barcelona un gran congrés del Socors Roig Internacional, EL CONGRÉS DE LA UNITAT.

ENSORDREU EL FEMINISME!

A Bèlgica hi ha hagut tota una setmana d'actes femenins a favor de la Ibèria antifeixista i democràtica. Discursos, manifestacions, pancartes amb mots abrindats d'entusiasme, recapta per a tramesa de queviures i de robes per als refugiats...

És una prova més de com el món sencer vibra d'admiració enfront del valent poble ibèric.

D'arreu de la terra ens arriben missatges d'encoratjament. Malgrat la farsa indigna de la No-Intervenció i de l'esclatant fallida de la Societat de Nacions, el proletariat d'Europa, d'Àsia i d'Amèrica ens allarga les mans al crit ferm de

RESISTIU I VENCEREM!

A París s'està preparant un dels actes femenins antifeixistes més importants del món. Hi assistiran representants de tots els països.

Es tracta de «Journées d'Amitié Internationale», en les quals prendran part activa tot de dones importants d'arreu, sota el doble lema

PER LA DEFENSA DELS DRETS DE LA DONA I DE L'INFANT

PER LA DEFENSA DE LA PAU I DE LA LLIBERTAT

Aquests actes, que varen començar el 30 de juny i duraran fins el 13 de juliol estan organitzats pel Comitè Mundial de Dones.

Noms tan il·lustres com els d'Irene Joliot-Curie, premi Nobel de Química; Magdalena Charnaux, aviadora; G. Araquistain, en nom d'Espanya, per no anomenar-ne més, figuren al Comitè d'Honor.

Entre els temes de les conferències es destaquen:

«Les femmes dans les événements d'Espagne», per Dolores Ibarruri; «Les femmes dans les fonctions municipales», per Clara Bari, Elena Langevin i Cecília Vassart; «Les femmes dans les fonctions parlementaires», per Ellen Wilkinson i Francesca Plaminkova, i «Les femmes dans les fonctions gouvernementales», per una delegada soviètica.

També hi haurà una conferència pro-Espanya republicana.

Tenim notícies que aquesta gran manifestació femenina serà d'una transcendència tota particular, degut als moments d'intensa emoció que viu el món sencer davant la guerra espanyola.

Sabem que els Comitès de Dones Antifeixistes de Catalunya hi seran degudament representats.

el treball de la dona al camp.

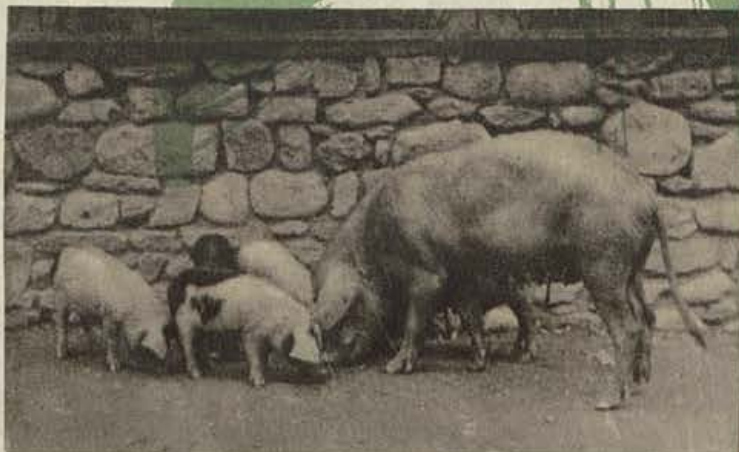

CAMPEROLA!

CAMPEROLA, mira el blat madur. Et crida; et reclama.

Afanya't, camperola, afanya't!

Les messes, tot balancejant-se, et diuen que és l'hora. Que canti la falç, que corrin els trills i que xiuxiuegin les màquines; que els vents d'estiu que passen pels teus camps arribin fins als germans que lluiten per la teva llibertat saturats dels grans daurats que ventin amb el ritme accelerat del teu treball amb el compàs viu que marquen en la fàbrica les obreres de xoc...

Segadors de xoc, als camps! Brigades de xoc, a les eres! La collita aplegada més de pressa que mai, perquè és necessari.

Quan contemplis els teus graners plens podràs sentir-te contenta: hauràs ajudat a guanyar la guerra, a derrotar l'esclavatge feixista.

Camperola que has sembrat el blat, que has acaronat la terra amb la teva mirada, que has aju-pit el teu cos cuidant-la amb fe i amb tendresa maternal, la terra és teva, la collita et pertany, i no consentirem que ningú te la prengui, perquè ningú com tu l'ha anhelada i l'ha suada.

Afanya't! Afanya't!

Tu guanyaràs al feixisme amb la falç, recollint el blat al seu temps, igual com ho fan els heroics exèrcits del poble als fronts de combat.

I sí, guanyarem la guerra, malgrat tot, i en els teus camps, objectiu primordial teu i de tots els teus avantpassats, construirem granges alliberadores, plenes de màquines, que et faran la feina planera, i seran teves, perquè tu has fet de la terra una altra mare fecunda.

Els teus nens tindran escoles i mestres de veritat, i viuran contents, sense por als avions negres del feixisme assassí.

Tu, mentrestant, somriuràs satisfeta dins la pau harmoniosa que el teu treball haurà ajudat a conquerir,

Els graners de Catalunya t'esperen i confien en tu.

Ompler-les, camperola, fins a vessar!

Afanya't! Afanya't!

Teresa PROENSA

Delegada del Socors Roig Internacional de Mèxic.

En un mes, preparació de vint mil dones per a les indústries més relacionades amb la guerra.

PER A PRODUIR MÉS I MILLOR

BRIGADES DE XOC

EN la fàbrica Pirelli. Abans, a mans d'uns italians feixistes. Avui, a mans dels obrers que la treballen.

El Grup d'Amigues de COMPANYYA vol formar una brigada de xoc. Les obreres Maria Sellarés, Assumpció Escobar, Dolors Rius i Guadalupe Caballero ens parlen de llur iniciativa.

GUADALUPE CABALLERO, de les Juventuts Socialistes Unificades. Parla fogosa i plena de fe:

—La nostra brigada treballarà més bé que ningú, la qual cosa esdevé molt difícil, car les obreres d'aquí han acceptat tot de sacrificis. Treballen quaranta vuit hores i solament en cobren quaranta; les vuit que resten són per al front. Les dones també fem els torns de nit. Quan hi havia el burgès això estava prohibit, però ara, com que és per a nosaltres, renunciem a tot per tal de guanyar aviat la guerra.

La nostra brigada de xoc la volem per a produir més i per a millorar la producció. Jo faig tubs de goma, i vull fer-ne cada dia alguns més que ahir. Més i millor.—

ASSUMPCIÓ ESCOBAR, d'Esquerra Republicana:

—Treballo des de les cinc del matí fins les dues de la

tarda. No em fa res, però, tornar a les tres de la tarda a la fàbrica i romandre-hi fins les set del vespre. Més treballen al front!—

DOLORS RIUS, de la U. G. T. Dona modesta i silenciosa:

—Faig rotllanes de goma per a conserves. Són molt útils al front, perquè el que mengen més els nostres companys són conserves. Per això cada dia n'he de fer més, més i més. I també cal que cada dia el meu treball es perfeccioni, car d'altra manera les rotllanes es trenquen en des-tapar la caixa de conserves i aleshores hom no pot obrir-les.—

MARIA SELLARÉS, de la C. N. T. Gest optimista i segur:

—Mentre els homes lluiten al front, nosaltres, ací, farem anar les fàbriques. Han de marxar les llesves a l'Exèrcit Popular Regular, ben aviat, quant més aviat hi vagin, més aviat guanyarem la guerra.

—No tens company?

—Tinc promès i ja ha estat al front. Però si cal que vagi novament a lluitar jo no el desanimaré pas. Per a mi fóra un honor i una glòria tenir-lo a la guerra. Mentrestant jo treballaré amb totes les meves forces.—

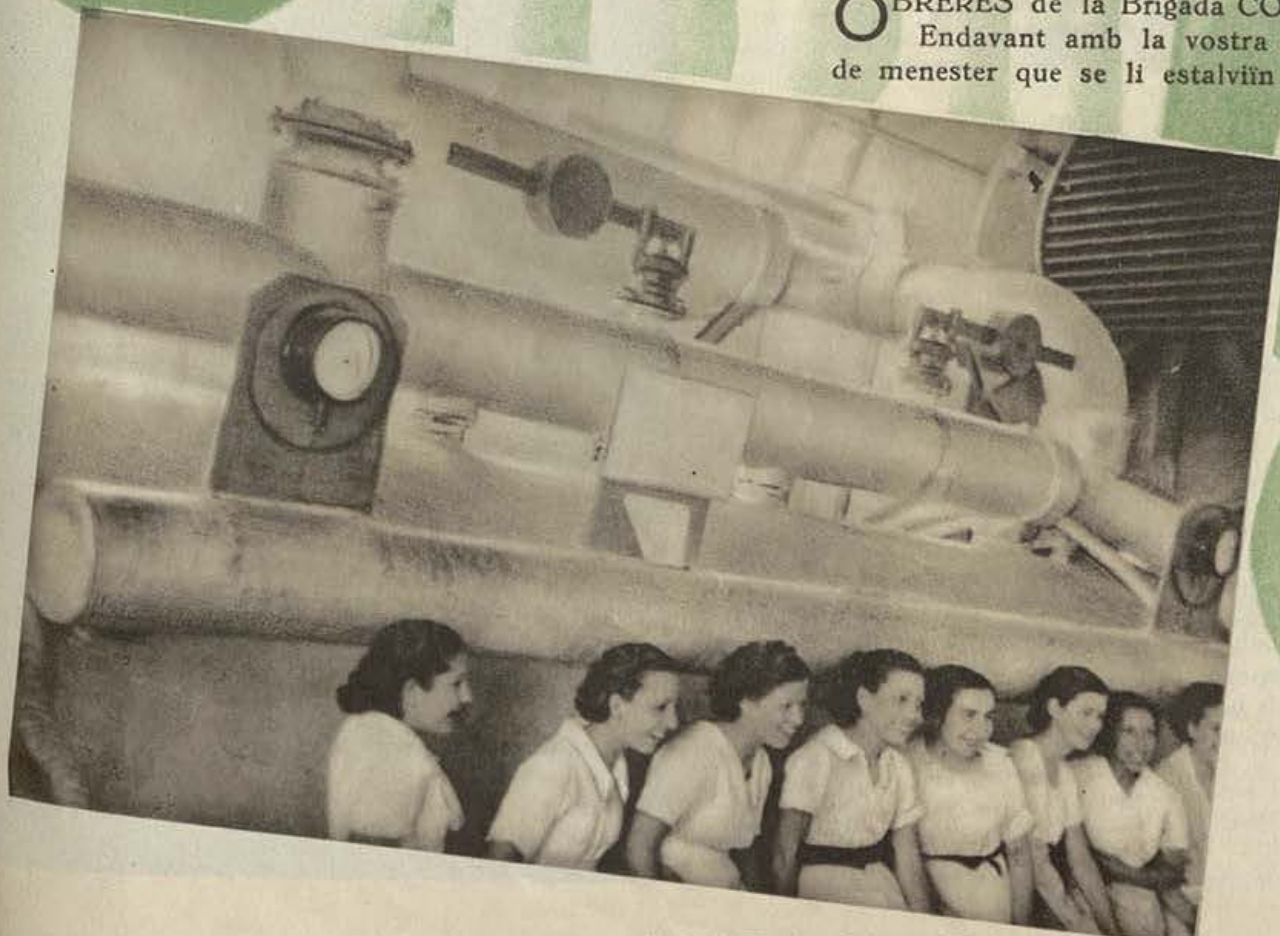
OBRERES de la Brigada COMPANYYA:

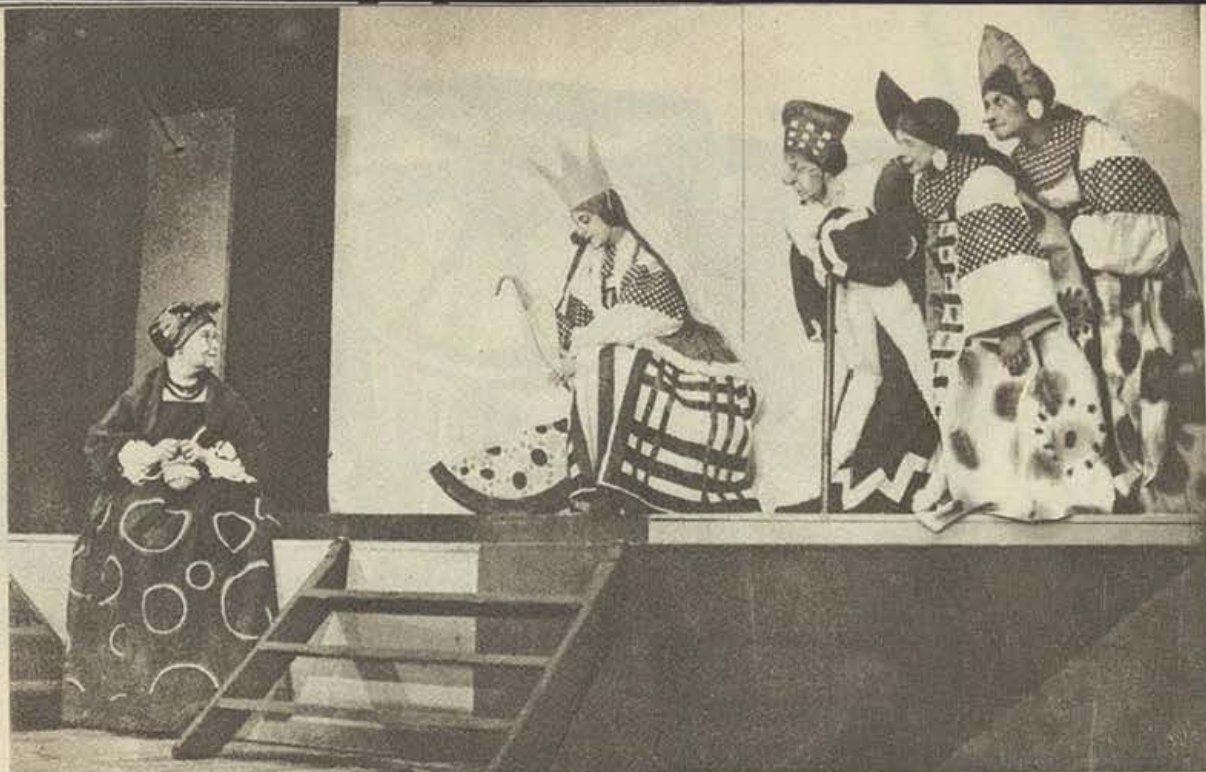
Endavant amb la vostra iniciativa. Catalunya ha de menester que se li estalviïn matèries primes. Cal

que augmenti la seva producció. Cal que millori el seu rendiment. Si ràpidament us convertiu en obres qualificades, en «stajanovistes», el vostre nom roman-drà escrit en la història de la llibertat i del progrés com el nom d'un dels proletaris que varen salvar Espanya, Catalunya i Bascònia del crim i de la barbàrie feixistes.

Endavant, companyes!

VISCA LA BRIGADA DE XOC DE «COMPANYA»!

Parlant amb Matilde Huici

Com comprenen l'infant els pobles nous

MATILDE Huici, l'advocada espanyola, del Consell Superior de Protecció de Menors, delegada d'Espanya al Comitè del Nen a la Societat de Nacions i pensionada pel Govern de la República a la U. R. S. S., ha estat a Barcelona, no fa gaires dies, de pas en un dels seus viatges. Aprofitant l'esdeveniment, hem anat a parlar amb ella. Hom en treu sempre profit de la conversa amb una dona tan intel·ligent, tan exquisida i tan pregonament sensible com Matilde Huici.

Ella, tota gentilesa, ha satisfet amplement la nostra aspiració, i de mica en mica hem anat submergint-nos en el corrent arrabassador de les paraules. Parlem de moltes coses. Però tot d'una encetem un tema suggestiu que ja no hem de deixar: l'infant. El gran tema, el tema immens, apassionant, abassegador. I és un plaer traïar d'ell amb Matilde Huici, la qual copsa, amb la seva sublimitat i finor d'esperit, tots els matisos, tots els replecs de la psicologia infantil.

Ella opina que no s'han comprès els infants fins ara. Que el món sencer ha tingut un concepte errat de l'ànima del nen, i que no s'ha encaparrat ni poc ni massa en cercar els camins que podien conduir-hi. Aleshores ens diu que és sols la U. R. S. S. la que sembla que s'ha preocupat seriosament d'aquest problema. A la U. R. S. S. es lluita i es treballa per arribar a comprendre i interpretar l'infant.

—De fet, ho han conseguit —ens diu—. Es meravellosa la comprensió que dels nens té la Rússia soviètica. Certament, no hi han planyut esforços, sentit comú, diners ni intel·ligència. I han arribat a conclusions formidables...—

Nosaltres, a contràcor, estem submergits encara en la rutina i en la incomprensió. Li demanem, plenes d'interès, quines són aquestes conclusions.

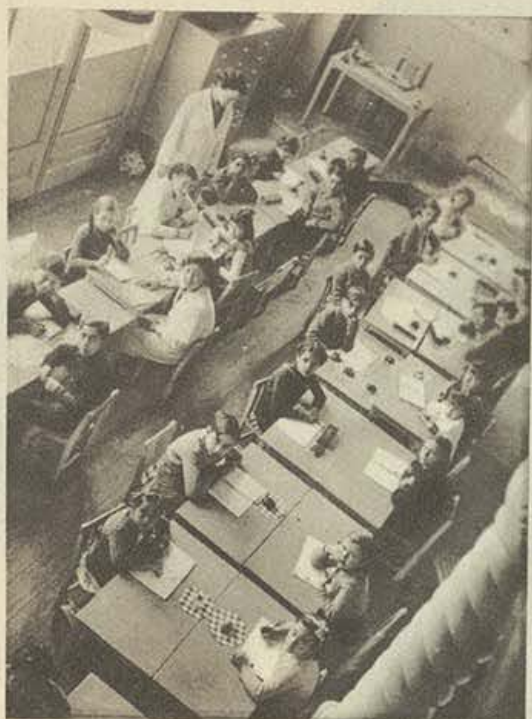
—Senzillament: que la personalitat de l'infant ha de respectar-se sempre, deixant que existeixi per ella mateixa; estimar-la i estudiar-la. Molts creuen que l'ideal és que els infants esdevinguin «homenets», amb una sèrie de qualitats manllevades als adults, transformant-los en una lamentable i trista caricatura de l'home fet. Això és convertir l'infant en víctima de l'adult. A les velles pedagogies l'adult s'erigeix en ésser superior, en un pedestal de ridícul orgull, i no es digna prendre l'infant seriosament, observar-lo i interpretar les seves singulars reaccions, l'existència de les quals ni tan sols sospita.—

Assentim.

—Quins mitjans empenen els russos per a desviar-se d'aquest criteri?

—Oh, no n'estalvien cap! Heu de pensar que hi ha un veritable luxe de material pedagògic. L'educació de l'infant és tota ella flexible, per a emmotllar-se al polimorfisme de la mainada. S'han desterrat totes les

UNA CASA COMERCIAL IDEALITZADA

pessetes, les quals s'han donat per a despeses de guerra.

Han estat uns grans col·laboradors d'Ajut Infantil de Reraguarda. S'han donat compte del que suposa aquesta magnífica institució, i del deure que tenim tots els catalans de recordar-nos que a Catalunya hi ha milers de nens refugiats que necessiten l'ajut de tots.

Els han estat els que han fet girar als barcelonins els ulls de cara a Astúries, vers aquests miners heroics que lluiten amb un braó inigualable. «Astúries! Cal ajudar Astúries!» han cridat. I han començat a donar exemple organitzant un magnífic festival per a obtenir mitjans i muntant amb llur esforç una colònia de vint-i-cinc nens asturians a Moia.

Les dependents de la casa Vilardell, que han hagut de romandre tota la jornada a peu dret darrera del taulell, aguantant més d'una les impertinències de les compradores, quan és l'hora de plegar no senten la fatiga del dia perquè saben que no tenen dret a sentir-la mentre liguin companys en les trinxeres que donen 'lur vida per la causa. I llavors comencen una altra tasca: fer roba per als nostres combatents.

Fan més, encara, aquestes dones admirables de la casa Vilardell: vuit d'elles donen setmanalment llur sang per a la transfusió als hospitals.

Els ciutadans indiferents que passen davant per davant d'aquesta casa i que es miren aquelles dones i homes que entren a treballar, ignoren els sacrificis, l'amor i l'esperit desinteressat i humanitari que els guia. És a dir, la part dolça i plena de llurs vides: l'ideal.

I després de la conversa que ens ha fet sabedores de totes aquestes dades interessants, passem a visitar l'escola.

No us sembla que una casa comercial que ha pensat i ha realitzat admirablement la idea d'instruir els fills dels empleats no és una casa vulgar?

Durant el dia, l'escola infantil està oberta als nens i nenes dels dependents, i, cap al tard, als mateixos empleats.

Hem visitat quatre aules del ciosament netes, polides, ben airejades i esquisidament decorades.

A cada una d'elles s'hi dona un en-

senyament diferent: càlcul mercantil, anglès, francès, català...

Hi reben ensenyament uns cent empleats. Al primer curs de francès hi ha inscrits uns quaranta alumnes.

L'amable company que ens guia a través de les sales ens mostra, amb simple satisfacció, la sala d'actes, on ja els dependents i dependents de la casa han pogut oir la veu d'alguns dels nostres intel·lectuals més destacats.

Projectes?

Demaneu!

—Quan la guerra s'acabi, quan haguem vençut el feixisme, llavors... De moment, la preocupació de tots nosaltres és la mateixa: treballar, sacrificar-nos tots, per a arribar a la victòria final, al triomf definitiu de la llibertat.

Maria ALBA

NO tot és comerç en un d'aquests monumentals edificis de les nostres avingudes barcelonenses. Hi entreu. D'antuvi, sentiu la xerrameca dels venedors i dels compradors.

Veieu els taulells, darrera els quals el dependent s'inclina, polit i servicial, enfront de la dama indecisa o desmenjada, que tria, remena, pregunta, inquireix, vacil·la i finalment compra o no compra, segons l'humor, segons l'estat del portamonedes, segons l'atractiu de la mercaderia.

Deixeu aquest enrenou i us endinseu per l'edifici, escala amunt.

Encara taulells, encara comerç, encara administració.

Més amunt, més amunt...

I tot d'una «copseu» l'ànima de la casa, descobriu l'esperit pel seu cantó més refinat: l'ideal.

Què fóra el món sense l'ideal?

Diners, diners, esclavatge, sofriment... Heus ací el que ha estat fins avui. Ara, però, hom sent que dins d'aquests temples del comerç pot esclatar una llum vivíssima. En el cor d'aquest grup d'homes que fan anar de dalt a baix tot l'engranatge comercial hi vibra un desig de cultura, un anhel humanitari i democràtic.

Els companys de la casa Vilardell no han perdut mai de vista que estem en guerra. I s'han després generosament d'un cinc per cent de llur sou, que ha sumat cent vint-i-vuit mil

EN GUILLEM A L'ILLA VOLCÀNICA

(Continuació)

Però on era Ull de Vidre? Començà a cridar-lo.

—Ull de Vidre... Ull de Vidre...— murmurà suau-ment, poruc.

No res més que el silenci li respongué.

—Ull de Vidre! Ull de Vidre!— continuà, pujant de to.

—Ull de Vidre! Ull de Vidre!— cridà, angoixós.

Com enyorava ara el seu company! Com hauria volgut tenir-lo prop!

Però el seu crit ressonava paorós, esgarriador, barreja amb el tro llunyà de l'onada que s'esberlava contra l'invisible i ferreny roquer.

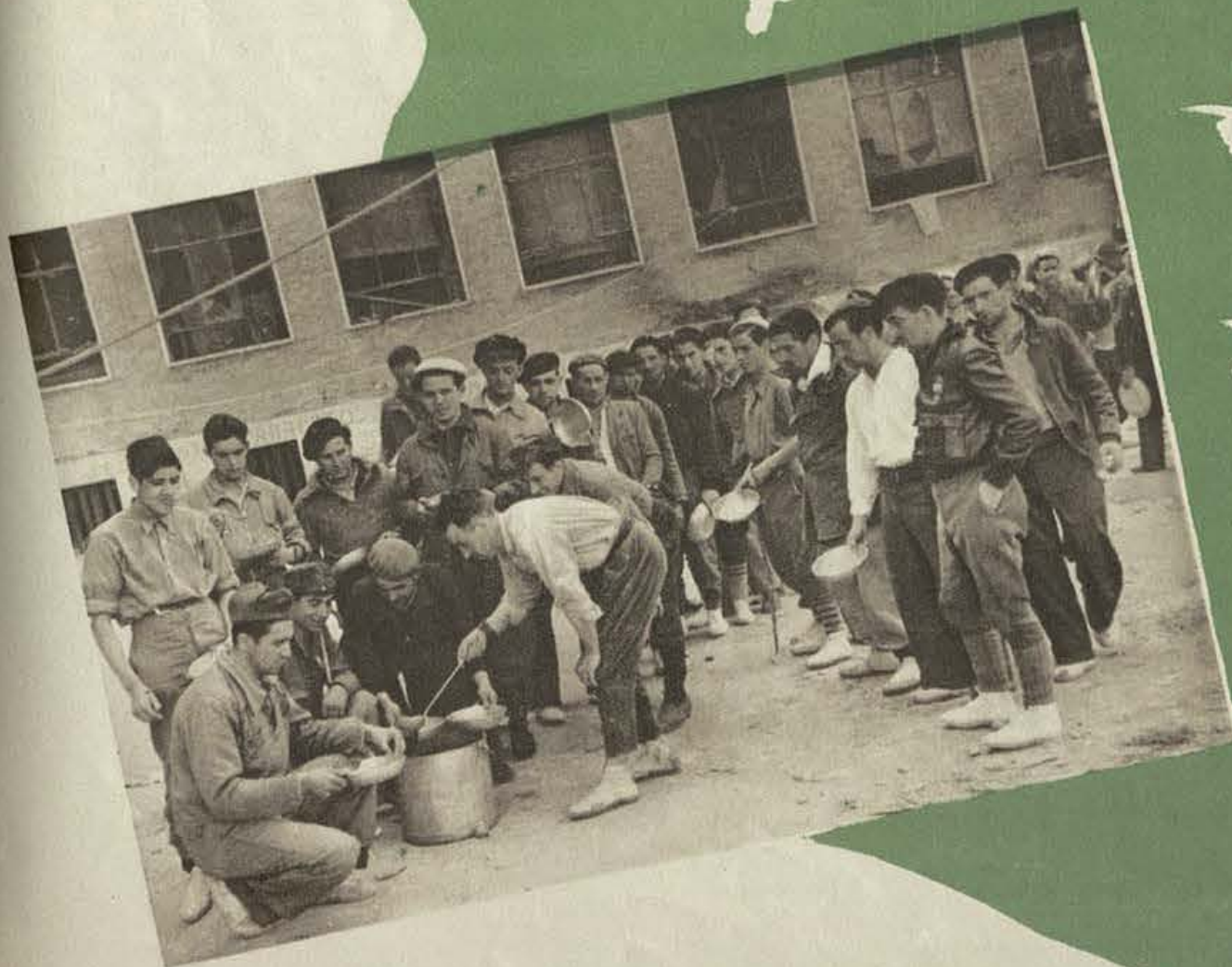
Guillem tornà a tenir por.

«Quina solitud —pensà—. Ara recordo que érem en ple Pacífic i que milers i milers d'illes el poblen. Sóc damunt d'una d'aquestes terres misterioses —seguí raonant mentalment—. No cal

fer més sinó esperar la llum (Continúa a la pàgina 14)

MENTRE ELLS LLUITEN...

MENTRE els homes defensen pam a pam el nostre sol nacional, i es superen cada dia amb més heroisme per a mantenir la independència de la nostra pàtria; mentre retruny el canó i es sent el zumb-zum de mort dels avions; mentre esclaten les bombes i es refusen els carros d'assalt alemanys i els tancs italians; mentre, en una paraula, els homes combaten al front per a defensar les vides de tots els que vivim en les ciutats i pobles de la reraguarda, amenaçats constantment per les hordes salvatges dels feixistes de Franco, Hitler i Mussolini, ací al camp, ací a la ciutat, es treballa i es lluita per a atendre les necessitats dels herois de les trinxeres.

Que no els manqui res! Aquesta és la consigna de la reraguarda. De pressa! Aquest és el prec del front. Els obrers més conscients i els camperols més avençats treballen amb afany i sacrifici i s'emporten en llur ritme accelerat els que són menys comprensius, als més indiferents, als més ganduls.

A les trinxeres el menjar és tan important com les municions. Un fusell sense bala amb prou feines serveix; un soldat sense menjar amb prou feines és útil. Les municions es fan a les fàbriques i el menjar surt del camp. Heus ací dos dels suports més fermes de la victòria: la fàbrica i el camp. De pressa, obrers del camp i de la ciutat! Proveïu de tot als camarades del front. Armes, municions, queviures...

La nostra terra catalana és ferma, generosa i ubèrrima. Poques la superen en producció. Avui dia, entre ella i la terra valenciana alimenten tota la Ibèria antifeixista. La comarca tortosina, on ens ha portat la propaganda de la nostra COMPANYYA, produeix blat i arròs. La mateixa terra i en el mateix any es sembla, primer, de blat i, després, d'arròs. Ara, pel juliol, el blat ja ha estat portat a les eres, i arribem a punt de sorprendre les camperoles —ja que són en majoria dones les que veiem— ocupades en les tasques de l'arròs.

Heus ací els «quadres». Són uns rectangles regulars curuils d'aigua, que, albirats de lluny, semblen estanys.

Els serveix de veritat una franja verda i estreta per on cal fer equilibris per a caminar-hi i exposar-se més que en la corda llarga dels circs i gimnasos. A la dreta, aigua fangosa; a l'esquerra, terrany llotós; i al mig, una cinta de terra en la que hom es viu negre per a posar-hi els dos peus.

—Atenció a les teves espadanyes blanques, camarada Martí!

Les camperoles caminen amb gràcia i despreocupació per aquell encinat.

Estan trasplantant l'arròs amb el fang fins als genolls. Aquell arròs tan blanc i tan net que us venen a les botigues és molt brut d'obtenir.

Aquestes arrosseres no tenen neto més que la cara i volen de totes passades anar-se a arranjat a casa llur (que no està precisament als enforns, sinó a més de dos quilòmetres) quan veuen que els anam a fer una fotografia. Inútil disuadir-les: algunes se'n van, altres es queden.

Mentre ens expliquen les feines del cultiu, la camarada Martí es llança a fer un «miting rellamp». Sento com una camperola la interromp i li crida:

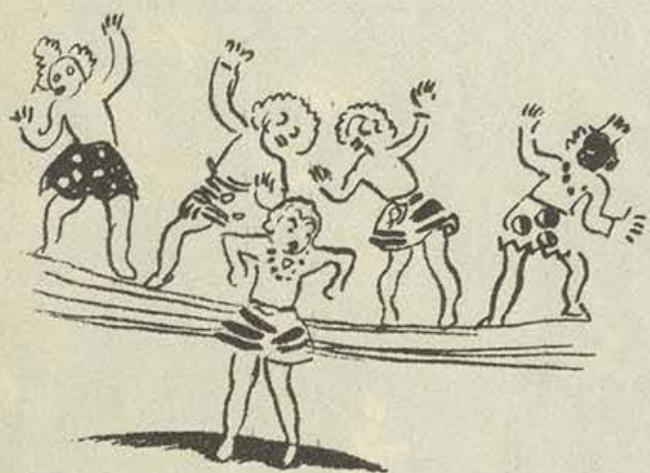
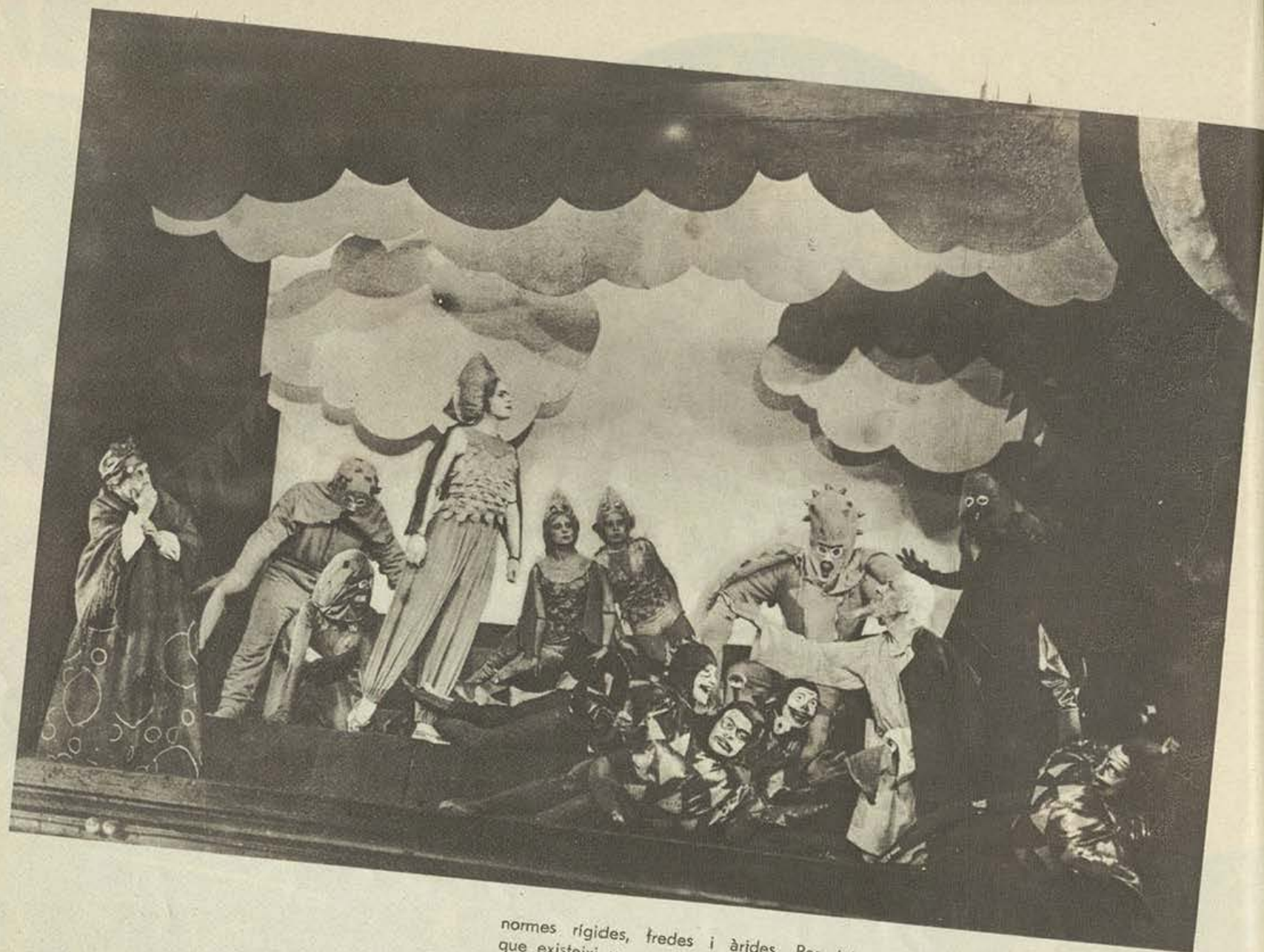
—Altra volta a votar! El que manca és que no ens enganyeu.

L'oradora la tranquil·litza.

—No hem vingut a demanar-vos res: no som senyoretes electoreres.

Tan persuasiu, tan convincent vol fer ésser el seu to, tan enèrgic el seu gest, que, zasl, ja està! En aixecar els braços amb tanta violència, la camarada Martí es capbussa, contra la seva voluntat, dintre de l'aigua on s'e-là trasplantant l'arròs. Però, sense immutar-se, prossegueix des d'allí, igual que al camp i a la ciutat, el seu miting.

Aquest incident i les raons que dona l'oradora fan renàixer la confiança a les camperoles, que des d'aquest moment, i ja totes dintre de l'aigua, demostren llur simpatia envers COMPANYYA i la seva tasca cultural i orientadora.

normes rígides, fredes i àrides. Per tal que existeixi una autèntica comprensió dels alumnes, per cada quinze d'ells hi ha almenys un mestre. Després, perquè vegu fins a quin punt arriba a la Unió Soviètica la preocupació i el respecte per l'infant, es fa de les escoles veritables llars, i són àpats dels menuts.

—I els principis bàsics de l'educació, quins són?

—En primer lloc, l'estètica. Sempre, sempre l'estètica! És una obsessió, una obsessió sana i benefactora, la que la U. R. S. S. sent per la bellesa. La vol sempre, a tot arreu, com un plaer i com un estímul a l'educació, al treball... Fins a les fàbriques ha creat reconets bells i acollidors... Saben a bastament l'eficiència de la bellesa com a mètode indirecte d'aplicació...

—S'inculquen als infants les idees en les quals es desenvolupa el règim soviètic?

—Sí, naturalment. Ells volen fer una humanitat forta i benaurada i pugen els infants en els principis, que barrejats a la carn i a la sang signifiquen la redempció. Per bé que respectant sempre, com ja hem dit, la personalitat del nen. Els inculquen la idea del valor del propi esforç, fent que s'adonin de què és només amb ell que abastaran el que desitgen, i la de la solidesa, ajut i amor als altres. Es curiosíssim veure com a l'escola, a l'hora de llevar-se, l'infant de set anys vesteix el de quatre i porta a terme tot el que l'altre no pot encara realitzar.

—Hem sentit parlar dels «cercles d'inventors»... Es cert que existeixen?

—Oh, sí. I és una de les institucions més reeixides, sabeu? Imagineu-vos que és el desmentiment rotund del criteri dels altres països: «es prenen seriosament els invents dels infants.» Segons on, això semblaria com una mena de blasfèmia. Però a la U. R. S. S., no. Els infants, estimulats, treballen, inventen, i aquesta facultat creadora mai no es menysprea, i sempre s'alena i aprofita: una altra de les formes del respecte a l'infant. I després hi ha el teatre...

—Oh, parlem-nos-en!

—Feu bé d'interessar-vos. És quasi bé un prodigi. A la U. R. S. S. hi ha almenys cent teatres exclusivament per a infants, amb obres els arguments de les quals han construït els infants mateixos, entre tots. Ells críliquen, fan observacions, donen suggerències... L'obra s'estrena al teatre d'assaig, i a la representació assisteixen els infants i llurs professors. Mentre la representació dura, els mestres-psicòlegs passen per entre els infants, i anoten les diverses reaccions que en ells produeix l'obra. D'aquí en surt la classificació dels nens i la determinació de l'espectacle que els convé: als excessivament excitables se'ls donen obres serenes, i als apàtics, quadres ràpids i moguts. Però mai, i a cap d'ells, coses truculentes.

—Ho heu dit justament: quasi bé un prodigi!

Però hi ha en els ulls de Matilde Huici un optimisme que se'n encomana, i ens fa pensar que aquest prodigi aviat serà també una realitat a la nostra terra, d'horitzons lliures i amples...

TANISCHK'

EN UN MES ES NECESSITEN VINT MIL DONES

CANALITZANT l'impuls generós de les dones, que desitgen d'una manera ferma i decidida col·laborar activament amb llur esforç a guanyar la guerra, la Conselleria de Treball ha dut a terme una tasca que ha de satisfer els desitjos de les dones antifeixistes que volen incorporar-se a la lluita en una forma activa.

Ens entrevistem amb les companyes Díaz i Pérez Enciso, que col·laboren amb dita Conselleria en l'estructuració definitiva del projecte d'adaptació professional femenina.

-En quina forma desenvolupeu aquest projecte?

-Fem una diferenciació entre les indústries necessàries a la guerra, que han d'ésser primerament ateses, suprimint àdhuc les que considerem supèrflues, com les perfumeries, bomboneries, etcètera.

-On seran establertes les escoles?

-Segons la dificultat dels oficis, establim les escoles dintre els mateixos tallers o fàbriques, d'una manera pràctica en el mateix aprenentatge, com en algun ofici de la F. O. S. I. G. A l'Escola del Treball els oficis que, per llur tecnicisme, exigeixen major capacitat, com que les necessitats del moment ho requereixen, pensem dedicar un nombre més gran de dones a les activitats susceptibles de poder ésser substituïdes sense gaire dificultat, per tal que els homes puguin incorporar-se immediatament al front, sense afeblir la bona marxa dels serveis de reraguarda.

-Els sindicats col·laboren activament en aquest projecte?

-Comptem amb l'ajut de tots els companys dels sindicats, que aporten llurs valuoses orientacions.

-Aquest projecte té alguna línia d'orientació remarcable?

-Hem impulsat, en primer lloc, un pla de dignificació de la dona, tenint en compte les necessitats del moment, el principi d'«igual treball, igual salari». A més, propugnem la necessitat de tancar els music-halls, dancings, cabarets, etcètera.

En el nostre projecte es reglamenten tots els casos que puguin presentar-se, tractant així de superar les dificultats que podrien sorgir en un moment donat.

La divulgació oficial d'aquest projecte serà cosa de pocs dies, car els moments exigeixen procedir amb una gran rapidesa per a fer possible la mobilització de les lleves.-

Ens acomiadem de les companyes que, amb un fervent desig de col·laboració en la guerra, porten a cap l'organització d'un dels punts més essencials del Pla de la Victòria. Capacitar en el termini màxim de tres mesos cent mil dones per a substituir els homes. Elles creuen que aquesta capacitat podrà ésser portada a cap en menys temps, comptant amb la voluntat de les dones i amb l'ajut incondicional dels companys dels sindicats. Durant aquest mes ha de portar-se a terme la preparació de vint mil dones.

Algú xiula en la fosca...

màntic, mig esbojarrat, d'una música im-
portada i intrascendental.

Allò sovintejà. No cada nit, però sí amb
freqüència. Els soldats de guàrdia a l'edi-
fici de l'estat major oïen el xiulet melo-
diós serpentejar en la fosca. Aleshores
sorríen i escoltaven:

—Sents? Ja el tenim aquí... Deu ésser mig
«guillat»... Sempre xiula a aquesta hora...
—Calla! Ho fa bé!

Romanien escoltant fins que cessava. Els
plaia. Uns cops, l'harmoniosa sageta era
feble i trista, com un sospir a punt d'ex-
tingir-se. Altres, s'alçava vibrant i joiosa,
com moiant-se de la fosca hostil i terrible...

AQUELLA ciutat, en temps de pau, tin-
gué les nits clares com dies. Però la
guerra i l'esclavatge hi havien abo-
cat totes les ombres.

Ara, en davallar per la pendent de la
tarda trista, la ciutat anava submergint-se
en una foscor absoluta, densa i negro-bla-
vissa que tot ho engolia, i semblava poder-
se palpar amb les mans esteses. Era una
tenebra feixuga, que sols molt de lluny en
lluny s'endolcia amb una llengua de claror
fugissera i tímida. La por a l'atac aeri de
l'«enemic» havia tornat orbes els fanals urbans
i fet cloure balcones i finestres per on po-
gués escolar-se un raig de llum. I la so-
frença, el terror i l'ansia dolorosa que exis-
tia dins les llars, tancades i barrades, tras-
puava pels murs, sortia al carrer i es bar-
rejava amb l'ombra com una aroma de
tragèdia.

Sobretot en aquell barri on era situat
l'estat major de la ciutat tiranitzada la fosca
i el silenci pesaven amb una angoixa in-
tensa. Més que en cap altre lloc, la nit
semblava allí tinta que amagava les pa-
reus de les cases, tancava els ulls alegrois
de les finestres, envaia els recones i incor-
porava cada cosa a la seva entranya sinis-
tra. Algun vianant circulava, a les palpen-
tes, impressionat pel ressò estrany desvet-
llat d'un extrem a l'altre del carrer per
les seves passes i per la fregadissa amb
el vent de les branques dels arbres invi-
sibles... De vegades cantava, com els in-
fants que han de caminar per un passadís
obscur. La seva veu, caragolant-se en l'ai-
re, agafava relleu de cosa sòlida...

I fou tot d'un plegat, a l'hora més quie-
ta, mentre quasi tothom dormia llur son
torturat de pesombres, quan començà a
sentir-se la melodia blincadissa, lleugera,
que com una sageta fina foradava les tene-
bres, acarona el silenci i s'enfilava amunt,
com si volgués coquetejar amb els estels.
Algú xiulava. I era meravellosa la perfec-
ció, la gentilesa del xiulet dolcíssim, mo-
dulant, un xic burlleta, les notes sentimen-
tals d'alguna cançó nova, el ritme mig ro-

PER a l'estat major les coses no podien
anar més malament. Als fronts de guer-
ra propers a la ciutat tiranitzada una
perillósissima i forta reacció de l'exèrcit
dels «maleïts liberals» s'accentuava, de dia
en dia. L'«enemic» semblava revestit d'una
força nova i abastegadora, i enlaïava uns
combats ràpids, furiosos, que deixaven molt
mal parades les posicions dels que no es
consideraven ni liberals ni maleïts. Con-
tinuament la línia dels fronts es rectificava
i anava apropant-se a la ciutat, sense que
cap reforç ni cap estratègia fossin capaços
d'evitar-ho. Hom veia les cares sorrudes
de la gent uniformada i el gest agre i
malhumorat dels que portaven «estrelles»
a la mànega... I, com en un misteriós mi-
rall d'inversió, hom veia també que aques-
tes expressions es reflectien en llum d'op-
timisme i esplendor d'esperança en la fe-
sonia dels carrers, al rostre del poble i
en la transparència de l'ambient.

Els «maleïts liberals» donaven molt so-
vint uns inesperats i eficients cops d'au-
dàcia que neguitjaven l'estat major d'una
manera indescriptible. No queien en els
paranys més curosament preparats; feien
frassar les operacions militars tramades
i portades a terme amb minuciositat mà-
xima... Es muntà un servei rigorosíssim de
contraespionatge. L'«enemic» avançava. Hom
cercà, hom vigilà, hom investigà... L'«ene-
mic» prosseguia la seva ofensiva indetura-
ble... Els agents del servei escorcollaren,
detingueren amunt i avall, a dreta i a es-
querra; martiritzaren amb una ràbia sorda
i impotent... La lluita era ja als suburbis de
la ciutat... Es sentien les descàrregues, el
soroll de l'esclat dels obusos, la tremolor
seca i ràpida de les metralladores...

Es descobrí.

Algú s'havia fixat en el xiulet esvelt i
b'incadís. Observaren i comprovaren. Cada
cop que ell s'agitava melangiosament en
la densitat negro-blavissa, l'estratègia se-
creta de l'estat major era traïda, conegu-
da de l'«enemic» i enderrocada, esclafada,
desfeta...

Era difícil localitzar-lo. Però els agents
del servei de contraespionatge es llança-
ren a la recerca, com gossos carnisers als

quals s'ha mullat les narius amb la sang
de la víctima. I trobaren.

Ella quasi els somrigué quan deixaren
caure la mà brutal damunt de la seva es-
palla feble. Era una noieta pàl·lida, amb
uns gran ulls suaus i una boca blanca i
irònica. Quan la conduïen, escoltava an-
siosament, com si es tractés de música di-
vina, el soroll del combat, que sonava
cada vegada més aprop. La jutjaren a cuia-
corrents, tement no ésser ja a temps de
fer-ho. Abocaren en ella tot llur odi, tota
llur sed de venjança. L'acusaren d'espio-
natge, de traïció i d'ésser la culpable ex-
clusiva de la «lamentable situació militar
del moment». Ella no pronuncià un sol mot.
Es limità a somriure burlleta i afirmà amb
el cap, com si volgués dir «Ja podeu estar-
ne ben segurs!». Fou condemnada a mort,
llavors que la lluita amb els «maleïts li-
berals» ja tacava de roig l'empedrat dels
carrers.

Anant cap al suplici, ella xiulava. Les
notes més joioses i més clares sortien dels
seus llavis plegats. Era feliç, amb una fe-
licitat immensa que no li cabia a l'ànima,
que se li abocava als ulls i se li expandia
per tot el rostre. Estava orgullosa, enva-
nida del seu destí i de la seva mort. Ella...
ella sola significava la rialla i l'horitzó im-
mens de milers, i milers, i milers d'éssers...
Era plaent i era bonic morir així!

La veu de «Foc!» i la descàrrega elxor-
dadora dels fusells. El xiulet s'estroncà.

A fora, els crits de joia dels «maleïts
liberals» i del poble sencer, que els hi
entortolligava els braços al coll i els be-
sava, amb besos d'alegria salats de llà-
grimes.

Hi hagué una breu resistència a la porta
del pati de les execucions. L'estimat «ene-
mic» hi irrumpí com un huracà. No hi eren
a temps! S'inclinaren sobre el cos inert.
Prengueren la noia delicadament en els
braços, com si temessin desvetllar-la; li
acarona els cabells rossos, com si an-
ticipessin la testa d'un infant adorat... Però
l'expressió que llegiren a la careta pàl·lida
els dissipà la tristesa. Ella somreia. Tenia
els ulls closos, com si dormís el més me-
ravellós dels somnis.

Maria Lluïsa ALGARRA

Una nena de sis mesos presonera *de la* Gestapo

UNA mà petiteta surt a través de les reixes, demanant solidaritat a tots aquells que tenen sentiments humans.

Fa sis mesos, des del seu naixement, una nena es troba dins les grapes de la Gestapo. És una nena ben bonica, amb grans ulls blaus i un somriure infinitament dolç...

Quin «crim horrorós» ha comès? El d'ésser la filla d'Olga Prestes i de Lluís Carles Prestes, l'heroi nacional del Brasil. Res més!

El govern d'En Vargas, sota la pressió dels imperialistes, dels feixistes i dels militars feudals, va deportar Olga a Alemanya. Anneta Prestes nasqué, doncs, a la presó de la Gestapo i allí ha romàs fins ara! Olga porta l'uniforme de la presó, com si fos una condemnada.

Viu mal alimentada, se sent feble i no pot donar a la seva nena allò que la criatureta necessita. Anneta surt a l'aire fresc solament mitja hora cada dia.

Olga no ha comès cap crim. Va marxar a Alemanya molt temps abans de l'adveniment del govern actual. Aquest govern no li ha intentat cap procés. Aleshores, per què la retenen a la presó des de fa vuit mesos?

Prestes estima profundament la seva dona i la seva filla. Per què el govern del Brasil els ha separat? És un crim estimar la seva família?

Nosaltres, dones de Catalunya, voldríem que tots els homes de sentiments enlairats demanessin l'alliberament d'Anneta Prestes i de la seva mare; nosaltres preguem que se'ls permeti de juntar-se amb la mare del seu company.

Llibertat per a Anneta Prestes i la seva mare!

J. MARTÍ MARTÍ

Emp.^a Col.^a

CAPELLS
TEIXITS
CONFECCIONS
MARROQUINERIA
GÈNERES PUNT
ARTICLES BANY-PLATJA
GUANTS MITGES
PERFUMERIA

I TOTA MENA DE NOVETATS PER A DONA.

PASSEIG PI I MARGALL, 27

En Guillem a l'illa volcànica

(Continuació de la pàgina 10)

del dia. Llavors sabré de cert per quins viarany el destí em mena.»

Tot d'una s'esgarrià. Se li acudí que moltes d'aquelles illes eren poblades per caníbals.

Oh! Tràgic, espaventable, hòrrid destí! Tot just acabava de lliurar-se de les furients onades, quan anava a caure a mans dels antropòfags.

Tornà a caure retut damunt dels palets i s'adormí, enfebrat i famolenc.

Oh meravella! El dia!

Guillem badà els ulls. Oh! Més meravella encara: una badia profunda, banyada pel raig color de taronja del sol ixent, circumdada de turons vellutats, cobricelada per la suavitat d'un cel blau-rosa delicadíssim. Darrera del vailet s'estenia una boscúria que s'esmunyia per una vall.

Arbres! Arbres! Arbres! Tota una barreja d'esponerosos palmers i d'ufanosos castanyers del tròpic, immensos bambús, tendríssims bananers. Per ci i per llà temptadores fruites penjaven de les branques: guaiabes rodones i grogues, papaies turgents i brillants, raïms atapeïts de bananes!...

No hi mancaven tampoc les flors: hibiscus esclatants com

fanals, gardenies de flaire embriagadora, tulipans de matisos variats, roses salvatges, botons grocs...

L'oreig matinal escampava el perfum de tanta meravella i les narius del pobre naufrag s'omplien d'aromes delicades.

—Ai, mare! —sospirà Guillem, mig esporuguit—. Vols-t'hi jugar que m'he ofegat i ara sóc al cel?—

Però, francament, tenia qui-sap-la gana i això no resulta pas massa espiritual.

—Em sembla que podré tastar alguna d'aquestes fruites, que no fan cara de pertànyer a un determinat propietari. En tot cas, la gent ací és d'allò més confiada. Ni parets, ni filferros, ni cledes...—

S'aixecà un bon xic enrampat i se n'anà cap al primer arbre, que resultà un guaiaber.

—Bé: si algú em fa retrets, jo li respondré que sóc naufrag i que la fam em feia córrer.—

S'atipà de fruita, sense que ni ànima vivent s'atansés.

Ni vist ni oït.

Oh! Quin goig! Que bona la fruita!

És veritat que el braç li feia mal, però, val, mentre tingués aliments i no arribessin els caníbals...

No havia acabat de pensar això, quan un redoble de timbal el féu estremir. Veritablement, aquell ressò espantava. Era llunyà, però esgarriós. Aquell ritme palesava quelcom d'indefinible, però extraordinàriament esporuguidor.

La por, l'espant i la curiositat entraren tot d'una en el cor del minyó. El seu primer impuls fou córrer. Fugir! Fugir! Però on aniria que els caníbals no el descobrissin?

Desitjava vivament de salvar-se, però també conèixer la veritat de tot aquell enrenou. I si hi anés?

Solament en pensar-hi

el pit se li omplí d'urc.

(Continuarà)

NOTICIARI DELS POBLES

GIRONA.— El Comitè de Dones Antifeixistes de Girona va organitzar un festival a favor d'Euzkadi.

Dues centes dones d'aquest comitè s'han ofert al Sindicat Agrícola per a anar al camp a substituir els homes joves que fan la collita. El Sindicat ha acceptat aquest oferiment per a quan s'efectuï la incorporació a les casernes dels companys de les llesves cridades pel Govern.

SABADELL.— La Secció Femenina del Círcol Republicà Federal ha fet lliurament de dues centes pessetes, import líquid d'un festival a favor d'Euzkadi.

LA RAPITA DELS ALFACS.— La Mútua de Dones, que compta amb nou centes afiliades, està organitzant unes classes per a analfabetes, sol·licitades per les dones del poble.

SABADELL.— El Grup d'Amigues ha pujat la venda de COMPANYYA fins a mil tres cents exemplars. La nostra més sincera felicitació i agraïment.

FALSET.— Les companyes del grup han elevat les subscripcions de la nostra revista de vint a quaranta.

MANLLEU.— Després d'una conferència de la camarada Piera i en mig d'un gran entusiasme, les companyes de Manlleu han activat més la venda i han arribat a distribuir, en lloc de cinquanta, cent vint-i-cinc exemplars.

VILAFRANCA DEL PENEDES.— D'aquest número les companyes n'han demanat vint exemplars més que de l'anterior.

QUADRE D'HONOR DELS NOSTRES GRUPS.— 1.er Barcelona, Sindicat de la Llor. — 2.^{on} Manuela Pascual, mecanògrafa. — 3.er Sabadell. Grup d'Amigues.

En aquest quadre que iniciem avui publicarem quinzenalment els noms de les companyes i dels grups que millor treballin per a la nostra revista.

VOLS SABER QUI ETS?

Secció grafològica de COMPANYYA

RESPOSTA

MYA.— Companya, sou un sac de sentimentalisme i d'emotivitat, que us farà més nosa que servei en aquesta dura vida. Degut al sentimentalisme, que barregeu en tots els vostres actes com un «ritornello» invariable, passeu males estones de misantropia, de tristesa, de descoratjament. A voltes teniu la sensació de què esteu «sola i desamparada», i això us produeix com una reacció de malhumor violent, d'ira, d'impaciència i d'agressivitat, perquè sou extraordinàriament susceptible. Sou notablement bona, i molt ingènua i crèdula. El millor consell que creiem que se us pot donar és el de què us ho prengueu tot un xic més a la «fresca»...

CUPÓ-VAL per una consulta

Envieu-nos, almenys, dues quartilles escrites amb tinta i en paper sense ratllar, a la secció Vols saber qui ets? de COMPANYYA
Passeig de Pi i Margall, 64

Les dones catalanes no oblidaran mai l'alt exemple d'heroisme i de sacrifici del nostre germà poble basc.

Companya

Societat General de Publicacions
(Empresa Col·lectivitzada)
Barcel·lona, 243-249, Barcelona.

Quan haurem guanyat la guerra no hi haurà ofici ni professió vedat per a nosaltres. Podrem triar, i la que vulgui i tingui aptitud serà metgessa, enginyera o aviadora, com aquestes alegres i boniques noies de la U. R. S. S.